

ПОНЯТТЯ «ПЛЯЖ», КЛАСИФІКАЦІЯ ПЛЯЖІВ

У межах прибережної захисної смуги морів та навколо морських заток і лиманів встановлюється пляжна зона – прилегла до урізу води частина прибережної захисної смуги уздовж морів, навколо морських заток і лиманів з режимом обмеженої господарської діяльності [1].

Ширина пляжної зони визначається залежно від ландшафтно-формуючої діяльності моря, але не менше 100 метрів від урізу води, що включає:

- території, розташовані між лінією максимального відпливу та лінією максимального напливу хвиль, зареєстрованих під час найсильніших штормів, а також територію берега, яка періодично затоплюється хвилями;

- прибережні території – складені піском, гравієм, камінням, ракушняком, осадовими породами, що сформувалися в результаті діяльності моря, інших природних чи антропогенних факторів;

- скелі, інші гірські утворення.

Пляжна зона не встановлюється у межах прибережної захисної смуги морів та навколо морських заток і лиманів на земельних ділянках, віднесених до земель морського транспорту, а також на земельних ділянках, на яких розташовані військові та інші оборонні об'єкти, рибогосподарські підприємства.

Користування пляжною зоною у межах прибережної захисної смуги морів та навколо морських заток і лиманів здійснюється з дотриманням вимог щодо охорони морського середовища, прибережної захисної смуги від забруднення та засмічення і вимог санітарного законодавства.

До узбережжя морів, морських заток і лиманів у межах пляжної зони забезпечується безперешкодний і безоплатний доступ громадян для загального водокористування, крім земельних ділянок, на яких розташовані гідротехнічні, гідрометричні та лінійні споруди, санаторії та інші лікувально-оздоровчі заклади, дитячі оздоровчі табори.

У разі надання права користування пляжною зоною користувачі зобов'язані забезпечити безперешкодний та безоплатний прохід вздовж берега моря, морської затоки чи лиману.

У межах населених пунктів місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування виділяються та облаштовуються пляжні зони для безперешкодного та безоплатного користування.

На островах встановлюється режим обмеженої господарської діяльності, передбачений для прибережних захисних смуг.

Режим використання об'єктів і територій природно-заповідного фонду, розташованих у межах прибережної смуги морів та навколо морських заток і лиманів, регулюється Законом України «Про природно-заповідний фонд України».

У межах пляжної зони прибережних захисних смуг забороняється будівництво будь-яких споруд, крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних.

Пляж – об'єкт благоустрою (територія загального користування в межах пляжної зони), призначений для масового відпочинку населення на водних об'єктах [1, 3].

На пляжах треба виділяти три ландшафтні зони: акваторія, пляжна, припляжна.

Акваторія – водний об'єкт або його ділянка, обмежена природними, штучними або умовними кордонами. Розмір 25-50 м від урізу води до буйків.

Пляж – земельна ділянка берегової території, яка прилягає до водного об'єкта та призначена для масового відпочинку людей.

Припляжна зона – прилегла до пляжу територія з зеленими насадженнями шириною від 25 до 200 метрів [1].

Класифікація пляжної зони:

1) За обладнанням:

Обладнана – пляжна зона, на якій розташовані пляжі;

Не обладнана – пляжна зона, на якій розташовані залізобетонні майданчики берегозахисних споруд та інші території, не придатні для відпочинку;

2) За функціональним призначенням:

Пляжна зона, на якій розташовані берегоукріплювальні споруди;

Пляжна зона, на якій не розташовані берегоукріплювальні споруди.

Пляжі класифікуються:

1) За складом пляжного матеріалу (в дужках – оцінка в балах):

піщаний (4), дрібно-гравійний (3), валунний (2), глинистий, трав'яний (1), мулистий (0).

2) За походженням:

Природні пляжі – об'єкти, сформовані природою.

Штучні пляжі – об'єкти, сформовані внаслідок будівництва та введення в експлуатацію берегоукріплювальних споруд [2].

3) Характеристики пляжів за ступенем придатності для організації сприятливих умов відпочинку:

морські пляжі

1-й тип – пляжна смуга з однорідним покриттям (пісок, галька тощо) завширшки 50 м і більше. Прилегла територія зі спокійним рельєфом завширшки більше ніж 100 м розміщена не більше ніж на 3 м над рівнем моря;

2-й тип – пляж, що не потребує спеціальних інженерних заходів щодо його захисту від агресивного впливу води тощо. Пляжна смуга з неоднорідним або однорідним покриттям. Прилегла територія зі спокійним рельєфом завширшки від 30 м до 100 м розміщена на висоті не більше ніж 6 м над рівнем моря;

3-й тип – пляжна смуга з неоднорідним покриттям. Прилегла територія або відсутня або має ширину менше ніж 30 м та розміщена на висоті від 6 м до 10 м над рівнем моря;

4-й тип – пляж, що потребує проведення робіт для розміщення необхідних приміщень і пляжного обладнання. Пляжна смуга з неоднорідним покриттям завширшки не більше ніж 15 м. Прилегла територія або зовсім відсутня, або розміщена на крутому схилі на висоті більше ніж 10 м над рівнем моря;

річкові та озерні пляжі

1-й тип – пляж з шириною зони затоплення не більше ніж 150 м;

2-й тип – пляж з шириною зони затоплення від 150 м до 250 м;

3-й тип – пляж, що потребує проведення робіт по захисту або наміванню території з шириною зони затоплення від 250 м до 500 м;

4-й тип – пляж, що потребує проведення робіт по захисту території від повені з шириною зони затоплення більше ніж 500 м [1].

Отже, пляжна зона – прилегла до урізу води частина прибережної захисної смуги уздовж морів, навколо морських заток і лиманів з режимом обмеженої господарської діяльності. Ширина пляжної зони визначається залежно від ландшафтно-формуючої діяльності моря, але не менше 100 метрів від урізу води, що включає: території, розташовані між лінією максимального відпливу та лінією максимального напливу хвиль, зареєстрованих під час найсильніших штормів, а також територію берега, яка періодично затоплюється хвилями; прибережні території – складені піском, гравієм, камінням, ракушняком, осадовими породами, що сформувалися в результаті діяльності моря, інших природних чи антропогенних факторів; скелі, інші гірські утворення.

На пляжах треба виділяти три ландшафтні зони: акваторія, пляжна, припляжна.

Акваторія – водний об'єкт або його ділянка, обмежена природними, штучними або умовними кордонами. Розмір 25-50 м від урізу води до буйків.

Пляж – земельна ділянка берегової території, яка прилягає до водного об'єкта та призначена для масового відпочинку людей.

Припляжна зона – прилегла до пляжу територія з зеленими насадженнями шириною від 25 до 200 метрів

Пляжну зону класифікують за обладнанням, за функціональним призначенням.

Пляжі класифікуються за складом пляжного матеріалу, за походженням, за ступенем придатності для організації сприятливих умов відпочинку.

Список літератури:

1. Водний кодекс України від 06.06.1995 р. № 213/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80>.

2. Все про прибережні смуги : Збірник науково-популярних статей / За ред. Р. Бабко, Т. Чорної. – Одеса : ТЕС, 2007. – 112 с.
3. ДБН Б.2.2 – 5 : 2011 «Благоустрій населених пунктів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dbn.at.ua/load/normativy/dbn/dbn_b_2_2_5_2011/1-1-0-1033.
4. Правила охорони внутрішніх морських вод і територіального моря України від забруднення та засмічення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/269-96-%D0%BF>].

О.В. ЦЮМАШКО

АНАЛІЗ ГЕОМОРФОЛОГІЧНИХ УМОВ КОСИ-ОСТРОВА ДЖАРИЛГАЧ

Загальна характеристика. Коса-острів Джарилгач (рис. 1) розташований в північно-західній частині Чорного моря, на межах акваторії Каркінітської та Джарилгацької заток. Коса-острів має видовжену форму із заходу на схід, на заході він представлений косою, а на сході острівною частиною. Загальна протяжність утворення із заходу на схід становить близько 42 км. Максимальна протяжність острівної частини близько 23 км, ширина із півночі на південь – 4,6 км. Протяжність коси становить близько 19 км, ширина від 30 м до 430 м. Площа острова становить 56,05 км².

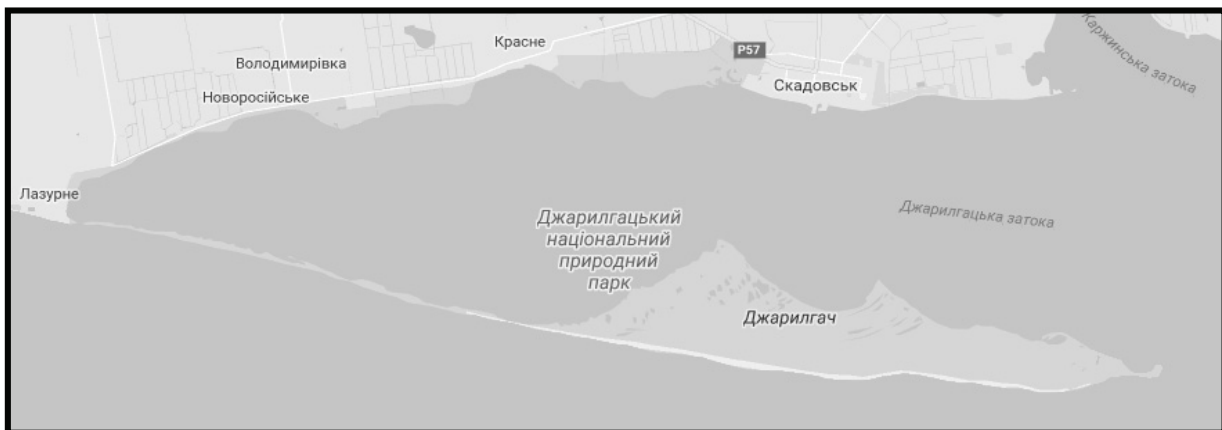

Рис. 1. Коса-острів Джарилгач

Геологічні умови. Коса-острів Джарилгач та прилеглі до нього частини дна Каркінітської затоки, в тектонічному відношенні належать до Каркінітського прогину, який розташований в межах Скіфської молодії та Східноєвропейської давньої платформ [2, 5].

Тіло коси-острова Джарилгач складена прибережно-морськими відкладами голоценового віку. Відповідно у морфогенетичному відношенні відповідне утворення є морською акумулятивною формою та належить до прибережно-морських акумулятивних рівнин. В морфоструктурному відношенні Джарилгач представлений двома складовими частинами: вузька та широка.